

Asia: LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LASTENSUOJELULAIN 29§:N MUUTTAMISEKSI

Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat esittävät lausuntonaan seuraavaa:

Vuonna 2008 voimaantulleessa lastensuojelulaissa keskeinen periaate on lapsen etu, joka erityisesti tässä hallituksen esityksessä tarkoittaa lapsen tasa-arvoista kohtelua saada tietoa häntä koskevissa asioissa, jotta hän voi ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti vaikuttaa omien asioidensa käsittelyyn eli omaan elämäänsä nyt ja tulevaisuudessa. Tämän perusoikeuden toteutumisen tulisi olla lastensuojelutyön lähtökohta.

Lastensuojelulaissa on monessa pykälässä konkretisoitu lapsen etua ja velvoitettu lastensuojelua toimimaan lapsilähtöisesti. Kunnat ovat kouluttaneet työntekijöitään lasten kohtaamiseen ja vaikeiden asioiden selvittämiseen lapsen ikätasoisesti. Maassamme on myös ansiokkaasti kehitetty lapsilähtöisiä työskentelyvälineitä sekä otettu lapsia ja nuoria kehittämään lastensuojelua. Lapsen asemaa lastensuojelun toteuttamisessa on täten pyritty vahvistamaan eri keinoin. Käytännössä lain toteuttamisessa on kuitenkin ollut ongelmia, jotka käyvät hyvin selville tämän hallituksen esityksen perusteluista.

Nykytilan kuvauksessa otetaan keskeiset asiat esille: Lasta on tavattava ja kuunneltava ja hänen tulee saada tietoa koko prosessin ajan. Lastensuojelun tulee perustua suunnitelmalliseen työskentelyyn ja asiat tulee kirjata. Näkemyksemme mukaan lastensuojelulaki antaa jo nyt mahdollisuuden laadukkaaseen lastensuojelun toteuttamiseen, sillä lapsen etu on sisään kirjattu hyvin läpi lastensuojeluprosessin. Lisäksi laki velvoittaa kunnat tekemään suunnitelman lastensuojelun järjestämisestä ja kehittämisestä (12§).

Lapsen osallisuuden tulee alkaa lastensuojelutarpeen selvitysvaiheessa, ellei sitä katsota tarpeettomaksi (esimerkiksi kun ilmoitus ei johda toimenpiteisiin). Tämä vaihe on erityisen tärkeä, jotta syntyy luottamuksellinen suhde ja jotta lapsi ja hänen perheensä voivat saada apua ja tukea riittävän ajoissa. Kun asiakkuus jatkuu, asiakassuunnitelma on keskeinen väline toteuttaa lastensuojelua.

Lastensuojelun työntekijöille on mahdollistettava riittävästi aikaa tavata asiakkaitaan ja tehdä asianmukaista dokumentointia. Toteuttamiseen vaikuttavat niin asiakkaiden määrä, asiakastietojärjestelmien käytettävyys kuin työn organisointi ja lastensuojelun sisäinen tehtävärakenne. Ammattitaitoisten työntekijöiden alalla pysyvyys ja täydennyskoulutus vaikuttavat myös oleellisesti siihen, miten asiakastyötä tehdään. Lastensuojelun laatusuosituksen käyttöönottamista tulisi edistää ja seurata niiden toteutumista.

Nähdäksemme ei ole syytä säätää nykyistä yksityiskohtaisempaa lakia. On myös hyvä ottaa huomioon, että lapsen osallisuus ei toteudu pelkästään tapaamismääriä ja mahdollisesti työntekijöitäkään lisäämällä, vaan tarvitsee rinnalleen myös vahvaa lapsen kohtaamisen ja osallisuuden taitojen kehittämistä ja organisaation tukea. On valitettavaa, että lainsäädännön keinoin on pyrittävä entistä voimakkaammin turvaamaan lapsen oikeuksia, kun näin tulisi itsestään selvästi olla nykyisin perusteella.

Pikassos, sosiaalialan osaamiskeskus Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Satakunnassa; Kristiina Laiho
Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus , ISO; Tarja Kauppila
Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom, Leena Kaljunen
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Koske, Marja Heikkilä
Länsi- ja Keski-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaito, Merja Salmi
Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus Sonet Botnia, Arto Rautajoki
Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Kaisa Kostamo-Pääkkö, Petri Kinnunen
Sosiaalialan osaamiskeskus Verso, Päijät-Häme ja Itä-Uusimaa; Juha Luomala
Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca, Pirjo Marjamäki
Ruotsinkielinen sosiaalialan osaamiskeskus FSKC, Torbjörn Stoor
Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Vasso Oy, Tapio Häyhtiö

Tampere 5.9.2013

Osaamiskeskusjohtajien puolesta

Kristiina Laiho